

νῶν καὶ ἱσχυρίων νόμων, λέγονται δὲ κοινῶς δημοκρατίαι.

Αὐτόθεν προήλθον οἱ διευθύνοντες καὶ διέποντες τὰ βασιλεία· αὐτόθι δὲ καὶ ἐπιστρέφουσι μετὰ τὴν ζωὴν ταύτην,

Ἐπειδὴ δὲ ὁ νέος Σκιπίων ἐτόλμησε νὰ ἐρωτήσῃ τὴν Θεοπεσίαν ἐκείνην σκιάν, ἃν αὐτὸς τε καὶ ὁ ἴδιος ἀπ' αὐτοῦ πάπος Παῦλος Αἰμίλιος μεταστάντες ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἠλίζοντο ἐν τῷ εἰρημένῳ χώρῳ, μάλιστα, εἶπεν ὁ Ἀφρικανὸς· διότι ζῶσι πάντες ὅσοι ἀπηλλάγησαν ὡς ἐκ δεσμοτηρίου τοῦ σώματος. Τουναντίον δὲ ὅτι, σὺ λέγεις ζωὴν ὑπάρχει ἀληθὴς θάνατος.

Ἄνοιξον δὲ τὰ ὀμμάτιά σου καὶ ἴδε.

Τότε ἀναβλέψας εἶδεν ὁ Σκιπίων τὸν πατέρα αὐτοῦ Παῦλον Αἰμίλιον, οὗτος δὲ τὸν ἐβεβαίωσεν ὅτι ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ψυχὴν, μέρος τοῦ αἰδίου κείνου ἐπυρὸς τῶν λεγόμενων ἄστρων· ὁρεῖλεις ἄρα νὰ περιέπης τὴν ψυχὴν σου, εἶπε, διὰ νὰ καταλάβῃ ἐνδόξως τὸν προωρισμένον εἰς αὐτὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ τόπον.

Χάριν τούτου ἀκολούθει τὸ παράδειγμα τοῦ Σκιπίωνος καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ, ἀγάπα τὴν δικαιοσύνην, σέβου τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς συγγενεῖς, εἰ δὲ μᾶλλον ἀγάπα τὴν πατρίδα σου. Τοιοῦτος βίος φέρει εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τὴν ὁμηγυρίαν τῶν περικλητῶν ἀνδρῶν, ὅσοι φθάσαντες ἤδη ἔζησαν. Διότι ἀπηλλαγμένοι τῆς σαρκὸς κατοικοῦσιν εἰς τὸν Γαλαξίαν.

Τότε ὁ νέος Σκιπίων εἶδεν ἀπέραντον τινα ζῶντην ὑπὸ λαμπροτάτῳ καταπεποικιλμένῳ ἄστέρων καὶ πλήρῃ θαυμασίων ἀντικειμένων· ἡ γῆ δὲ αὐτὴ τῷ ἐφάνη ὅτι κατεῖχε τοσοῦτον μικρὸν τόπον ἐν μέσῳ τοῦ ἄπειρου διαστήματος, ὥστε ἡτχύθη διὰ τὴν μηδαμινότητα τῆς δημοκρατίας μόλις φαινομένης ὡς ἄμυδρου σημείου.

Ὁ δὲ πάππος αὐτοῦ ὠρελούμενος ἐκ τοῦ θαύμασμοῦ, τὸν ὁρεῖον ἐκίνησεν εἰς τὸν ἐγγονόν του τὸ μεγαλοπρεπὲς ἐκεῖνο θέαμα, τῷ παρέβηκε τὴν διάρκειαν τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως πρὸς τὴν ἀτελευτήτην αἰωνιότητα τῶν οὐρανίων ἐκείνων ἐνδιατημάτων. Ἡ διατριβὴ αὕτη ὑπάρχει τὸ κέντρον πάντων τῶν ἀγαθῶν, ὅσα ἐπιθυμοῦσι ψυχαὶ ἐνάρετοι· ἀνύψωτον ἄρα τὰ βλέμματά σου αὐτόθι καὶ παρατρενάζου νὰ μεταβῇς εἰς τὴν αἰδον ταύτην πατρίδα.

Μὴ περιορίζῃς τὴν ἐλπίδα σου εἰς τοὺς ματαίους τῶν ἀνθρώπων ἐπαίνους, οὕτε τὴν παροδικὴν ἀνταμοιβήν, ὅσην ἐπὶ τῆς γῆς λαμβάνουσιν. Μόνον τὸ σῶμα ἔχεις θνητὸν, ἐσωτερικῶς δὲ φέρεις θεότητα, ἥτις κινεῖται, αἰσθάνεται, ἐνθυμεῖται, προορᾷ καὶ διέπει τὸ σῶμα, καθὼς αὐτὸς ὁ Θεὸς διοικεῖ τὸν κόσμον.

Ὅσον μᾶλλον ἡ ψυχὴ σου ὑπάρχει ἐνάρετος καὶ ἐνεργὸς, τόσῳ ταχύτερον καὶ εὐκολώτερον θέλει ἀναβῇ εἰς τὴν κατοικίαν ταύτην ὡς φυσικὴν αὐτῆς διατριβήν.

Τοῦναντίον δὲ αἱ ὑποκείμεναι εἰς τὰ αἰσθητήρια ψυχαὶ, αἱ παραβαίνουσιν τοὺς οὐρανίους καὶ ἀνθρωπίνους νόμους, γίνονται δοῦλαι τῶν παθῶν, περιπολοῦσιν ἐπὶ πολλὸν εἰς χρόνον εἰς τὴν γῆν, ἂν οὐ ἐξέλθωσι

τοῦ σώματος, μόλις δὲ μετὰ πολλοὺς αἰῶνας βεβαίως καὶ πόνων κατανῶσιν εἰς τὸν τόπον τούτον.

Ταῦτα ἐκφωνήσασα ἡ σκιά ἤρانیσθη, ὁ δὲ Σκιπίων ἐξύπνησε.

Τοιοῦτο ὄνειρον βεβαίως ἦτο ἄξιον γέννημα ἡ ἀρετῆς τοῦ ἥρωος, ἡ τῆς εὐρύτας τοῦ Κικέρωνος.

Ἰσως διὰ τὴν ἄμετρον αὐτοῦ φιλοδοξίαν καὶ ἐπιθυμίαν τῆς νίκης ὁ Ἀλέξανδρος πολιορκῶν Τύρον εἶδεν ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἔτεινε πρὸς αὐτὸν γείρας· ἐκ τοῦ ὕψους τῶν ἐπαλξίων, ὑπὸ δὲ τοῦ βου τῆς ἐπαπειλουμένης ἀλώσεως πολλοὶ τῶν Τυρῶν ὠνευρίσθησαν καὶ αὐτοὶ ὅτι τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος ἡτοιμάζετο νὰ καταλίπῃ τὴν πόλιν των. Καταφρονῶν δὲ ὡς μυθῶδες ἰσως καὶ τὸ ἐπόμενον. Ὅτε πολλοὶ τῶν στρατηγῶν αὐτοῦ ἔκειντο τετραυματισμένοι τῆς μάχης ὑπὸ ἰοβόλων βελῶν, ὁ αὐτὸς Ἀλέξανδρος εἶδε δράκοντα (:) κρατοῦντα εἰς τὸ στόμα ὅτι τινὰ ἀλεξιφάρμακον, εἰπόντα δὲ εἰς τὸν Βασιλέα τὸν τόπον, ὅπου εὕρισκετο· εὐρεθὲν δὲ τὸ φυτόν ἐτρευσε τοῦ παύοντος.

Παραλείπομεν καὶ τὸ ὄνειρον τοῦ Ἀγησιλάου, ὅτι διαταχθεὶς καθ' ὕπνου· ὑπὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος· ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Ἀσίας, ἐβυστίασεν εἰς τὴν Αὐλὴν ἔλαρον· ἀλλ' οἱ κάτοικοι παροξυνθέντες ἐκ τούτου ὡς παραδυσθείτης τῆς ἀεξαρτήτου χώρας των πασαν τὴν θύμην ἐκ τοῦ βωμοῦ, ὅθεν ἀπέτυχε σκοποῦ τῆς ἐκστρατείας καὶ μετὰ πολλὰς μάχης νίκας κατὰ τῶν Περσῶν.

Ἄν ὁ Σόλλας, πρὶν ὁρμήσῃ κατὰ τῆς Ῥώμης, θαρβύνη κατὰ τῆς Ἡρας ἐπιφανείσης καὶ ὄντα παραδούσης τὸν κεραυνὸν κτλ. οὐδὲν παραδοξόν· αἱ τύραννοι ὀνειρεύονται τὸν νύκτα τὸ αἶμα, τὸ ὅτι χύνουσι τὴν ἡμέραν.

Ὁ Βασιλεὺς τῶν Βανδήλων ἤρχεν εἰρηνικῶς Ἀφρικῆς, καὶ ἐδέξαζε τὴν ἀρχαίαν ἀντίζηλον Ῥώμης Καρχηδόνα. Ὁ ἀδύνατος Ιουστιανὸς ἐροῦν νὰ κινηθῇ κατ' αὐτοῦ, δὲ ὅτι συγκλητικοὶ καὶ στρατηγοὶ ἐκνευρισμένοι ἤδη ὑπὸ τῆς τρυφῆς καὶ βουλείας ἔρεμον, ὅτε ἀνελογίζοντο τὸν Καρχηδόν πόλεμον, μόνον δὲ ὁ Βελισάριος καὶ ὅλιγοι ἄλλοι ἀνδρεῖοι μαχηταὶ ἐνθυμίζον εἰς τὸ συμβῆναι τὴν ἀρχαίαν δόξαν τῆς Ῥώμης καὶ ἐγινωμοδότου ἐκδικήσιν.

Ἐν τῷ μεταξύ τούτου τοῦ φόβου ἐμφανίζεται πρὸς τις καὶ λαβὼν τὸν λόγον διηγῆθαι ὅτι εἶδεν γελόν Θεοῦ κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα διατάττοντα προτρέψῃ τὸν αὐτοκράτορα νὰ διώξῃ τὸν Ἀριανὸν καὶ τοὺς Βανδήλους ἐκ τῆς Ῥώμης, ὑποσχόμενος κη βεβαίαν ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ.

Τὸ ἐνύπνιον τοῦτο ἐνεψύχωσεν ἅπαντας· ἡ ἀνεπλήρωσε τὴν δειλίαν, ἡ δὲ τόλμη τὸν διοικῶν ὅθεν ἐκδοθεῖται διαταγῶν, ἀνεχώρησεν ὁ Βελισάριος ἡ Καρχηδὼν ἐκυριεύθη, ὁ Γελιμῆρος ἐξεθρονίσθη, δὲ Ἀφρικὴ ὑπετάγη πάλιν ἅπασα εἰς τὸ Βυζαντινὸν κράτος.

Τοιαῦται ὁπτασίαι ἀληθεῖς, ἡ προσκοιτᾶται, γὰρ μα βιαιῶν παθῶν, ὀργῆς, ζηλοτυπίας, μάλιστα